Список використаних джерел

1. Лазаришина І. Д. Методологія та організація економічного аналізу.: Монографія. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 112 с.
2. Фаріон І. Д., Перевозова І. В. Організація обліку, контролю й аналізу: Навчальний посібник/ За ред. доктора економічних наук, професора І. Д. Фаріона. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 487 с.
3. Черневий Ю. І. Структурно-типологічні особливості природного лісового покриву Придністровської височини на Передкарпатті / Ю. І. Черневий // Наукові праці: Лісівнича Академія Наук України. Вип. 2. – Львів, 2003. – С. 79-81.

Annotation. *Achieving the modern aims of economic activity in the conditions of limitation of resources, globalization of competitive activity, requires a search and introduction of the new scientifically grounded methods of account and analysis. Means of increasing for effectiveness timber enterprises' activity are: diversification – its essence contains distribution of efforts and investments among different kinds of activities: it's making the recreative zones, improvement the quality of the environment etc.*

Key words: *organization of analysis, analytical process, forestry, system use of products, side products, diversification.*

18

УДК 657

О.Є. Шмигель, *к.е.н., старший викладач, Чортківський інститут підприємництва і бізнесу ТНЕУ*

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті висвітлено питання щодо обґрунтування необхідності посилення організаційних питань фінансового обліку в сучасних умовах та визначення шляхів і напрямків формування його організаційно-методичних аспектів, спрямованих на підвищення ефективного обслуговування управлінських рішень.

Ключові слова: *фінансовий облік, організація бухгалтерського обліку, облікова політика, аналіз фінансових результатів, нормативна концепція фінансового обліку.*

Постановка проблеми. Для організації нормального функціонування будь-якої ланки економіки вкрай необхідно мати вірогідну та об'єктивну інформацію про її майновий стан, грошовий та фінансовий стан, результати роботи (прибутки, доходи чи збитки), а також процеси їх формування як на своєму підприємстві так і в партнерів. Таку інформацію надає бухгалтерський облік. На його основі здійснюється об'єктивний аналіз та аудит. У сучасних

умовах господарювання фінансовий облік і аналіз фінансових результатів – необхідна складова процесу управління підприємством. Головним напрямком його реалізації є виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування підприємства, визначення перспектив його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із шляхів ефективного розвитку підприємства є інформаційне забезпечення управління. Основою його виступає фінансовий облік як визначальна складова національної облікової системи, що регулюється державою. Якість облікового забезпечення управління є чинником ефективності виробництва, що підтверджується господарським життям, юридичними і нормативними вимогами обов'язковості ведення фінансового обліку на підприємствах.

Особливості фінансового обліку у вітчизняній обліковій практиці досліджуються з початку реформ 90-х років минулого століття. Його методологічний апарат розвивався О.С. Бородкіним, Ф.Ф. Бутинцем, Б.І. Валуєвим, З.В. Гуцайлюком, Л.М. Кіндрацькою, Є.В. Калюгою, Я.Д. Крупкою, А.М. Кузьмінським, Є.В. Мнихом, Я.В. Мехом, М.С. Пушкарем, В.В. Сопком, М.Г. Чумаченком, О.В. Шевчуком та ін.

Серед зарубіжних дослідників вагомі праці Н.А. Бреславцевої, Я.В. Соколова, Д.А. Панкова, В.В. Ковальова, О.А. Миронової, С.А. Ніколаєвої, В.Д. Новодворського.

У наукових дослідженнях цих авторів розглядаються ключові аспекти фінансового обліку, про те не дається його вичерпної характеристики, адекватної проблемам і сучасним вимогам управління зокрема. Окрім того сучасна концепція фінансового обліку не має цілісного методологічного забезпечення. Теорія переслідує насамперед дидактичні цілі й майже не пов'язана з практикою.

Удосконалити стан організації фінансового обліку підприємств можна лише на підставі вивчення, систематизації й інтерпретації економічних законів, що діють в цій галузі. Отже, під сучасні нормативні концепції фінансового обліку необхідно підвести теоретичну базу, і на цій основі розкрити суть організаційних тенденцій розвитку фінансового обліку.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування посилення галузевих ознак фінансового обліку та визначення шляхів і напрямів формування його організаційно-методичних аспектів, спрямованих на підвищення ефективності для прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні фінансовий облік почав формуватися наприкінці 90-х років минулого століття. При цьому, під фінансовим обліком у вітчизняній практиці мають на увазі здебільшого бухгалтерський облік. Так, на думку М.С. Пушкаря [1, с. 13], не потрібно підкреслювати слово «бухгалтерський», бо фінансовий облік і є тим, звичним для бухгалтерів старшого покоління, традиційним бухгалтерським обліком а фінансовою в такому разі вважатиметься тільки звітність.

Проте загальноприйняті вимоги до ведення фінансового обліку та складання на його підставі фінансової звітності за своїми інформаційними можливостями настільки обмежені, про що вказується майже у кожному дослідженні з питань бухгалтерського обліку, кредитування, фінансів, аналізу, що виникає потреба додаткового збору інформації через систему органів статистики. Така особливість не може не позначитись на організаційних і методичних прийомах фінансового обліку.

Розкриття суті фінансового обліку має особливості не властиві міжнародним обліковим стандартам. Незважаючи на те, що історія виникнення фінансового обліку є історією розвитку економіки міждержавних зв'язків, а фінансовий облік – інформацією, призначеною для використання, насамперед, зовнішніми користувачами для компаній, що реєструють свої цінні папери на світових біржах, для України характерно застосування фінансового обліку для всіх юридичних осіб, навіть для невеликих сільськогосподарських підприємств з майже натуральним виробництвом.

З практичної точки зору, для застосування вимог і правил фінансового обліку в підприємствах необхідні опрацювання й удосконалення методики його ведення та організації, пошук шляхів підвищення інформації. Така потреба зумовлена, по-перше, тим, що в межах системних досліджень дотепер не вироблена загальноприйнята думка з багатьох організаційно важливих питань функціонування фінансового обліку і, по-друге, невизначеністю застосування основних базових понять, насамперед поняття професійного судження.

У традиційному для нас бухгалтерському обліку поняття його організації розглядалось на високому науково-практичному рівні. Проте економічна література дореформеного періоду, яка досліджувала методологію вітчизняного обліку до 1991 р. і навіть до 1999 р. (офіційне запровадження стандартів обліку), втратила актуальність і не може бути вектором нинішнього вдосконалення. Тому для напрацювання методологічної бази й подальшого створення нової парадигми доцільно використовувати досвід розвинених країн, взявши при цьому за відправну точку традиції української бухгалтерії.

Організація обліку, на нашу думку, є ключовим моментом у системі обліку, зумовлено це тим, що організація функціонування фінансового обліку тісно пов'язана з його методологією, є всеохоплюючим знанням про понятійний апарат обліку, його концепції, внутрішню будову, етапи становлення й розвитку. Методологія постійно знаходиться постійно знаходиться у розвитку, що стосується й організації обліку.

Термін «організація» походить від лат. organize – спільно, струнки вигляд, влаштовую [2, с. 40]. Організацію розуміють як діяльність з упорядкування всіх елементів визначеного об'єкта в просторі й часі. Разом з тим вона розглядається і як об'єкт, що має внутрішню структуру. Звідси, очевидно, що терміну "організація" надають значення як процесу і як явищу.

Історичні принципи організації бухгалтерського обліку, за дослідженнями Я.В. Соколова [3, с. 92], полягають в наступному: розподіл праці, локалізація інформації, конкуренція в контролі, дієвість бухгалтерії, методологічна незалежність, психологічний клімат. Ці принципи панували в англо-американській літературі наприкінці XIX ст. Французькі вчені розробили ряд ключових принципів, на яких ґрунтується організація обліку – налагодженість та пристосування до механізації, одночасне виконання кількох робіт, економія праці, стислі строки надання інформації, самоконтроль записів, зовнішній контроль, зрозуміла термінологія.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві належить до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) і здійснюється згідно із законодавчими актами – Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та іншими нормативними актами.

Поняття організації бухгалтерського обліку розкрито у коментарі до ст. 8 Закону про бухгалтерський облік, де зазначено, що це – система дій (умов та елементів), необхідних для побудови облікового процесу з метою отримання інформації про господарські операції, їх групування залежно від економічного значення та реєстрацію у відповідних регістрах, здійснення контролю за раціональним використанням виробничих ресурсів. Призначення цієї системи – удосконалення й раціоналізація обробки інформації, розподіл робіт між персоналом бухгалтерії, наукова організація праці. Вона є обов'язковою для кожного підприємства, оскільки без організованого обліку неможлива господарська діяльність.

У законі про бухгалтерський облік передбачається, що організація обліку на підприємстві є прерогативою самого підприємства, його керівників і спеціалістів, однак з цим не можна погодитися повністю. Звичайно, організацією обліку займається конкретне підприємство, але базу для цього повинні розробляти науково-дослідні інститути, пропонуючи варіанти, з яких кожне підприємство могло б вибрати прийнятний варіант.

У вузькому значенні, на рівні підприємства організація бухгалтерського обліку є комплексом заходів власника щодо забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх з метою отримання необхідної інформації для складання зовнішньої та внутрішньої звітності й прийняття управлінських рішень.

Під процесом організації слід розуміти забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, зберігання опрацьованих документів, регістрів і звітності протягом установленого законодавством терміну (не менше трьох років).

Тобто процес організації передбачає цілеспрямоване створення, постійне впорядкування й удосконалення системи обліку на підприємстві для її відповідності потребам управління. Тому для забезпечення організації фінансового

обліку підприємство самостійно обирає його структуру, форми, методи, технічні засоби, процедури, тощо відповідно до вимог, які висуваються перед обліковим процесом.

В основу організації обліку покладено певну систему знань, вона є інструментом пізнання об'єктивного світу, певним видом розподілу праці, процесом нагромадження й використання інформації.

Висновки з даного дослідження. Процес організації обліку є сферою безперервного розвитку діяльності облікового апарату, основною ознакою й головною функцією якої є відкриття, вивчення і класифікація інформації про господарську діяльність з метою її практичного застосування.

Організація має велике значення в розвитку обліку. Її можна розглядати в різних вимірах – як специфічну форму прояву системи облікових знань, як процес пізнання фактів господарської діяльності, як певний вид поділу праці, як процес виробництва нових знань та їх використання. Це поняття охоплює як діяльність, спрямовану на застосування вже набутих знань з обліку, так і результат цієї діяльності – суму набутих знань, що є основою інформаційного сприйняття світу.

Список використаних джерел

1. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. / М.С. Пушкар – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 422 с.
2. Організація бухгалтерського обліку: Підручник / За ред. Бутинця Ф.Ф. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 592 с.
3. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учеб. пособие для студ. экон. спец. вузов. / Я. В. Соколов – М.: Аудит, 1996. –638 с.
4. Актуальні проблеми національної системи бухгалтерського обліку в України в період його реформування (навчальний посібник) / Саблук П.Т., Колузанов К.В., Колузанова Н.О., Саблук Р.П. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 398 с.

Annotation. *In the article a question is reflected in relation to grounding necessity of strengthening of organizing questions of financial account under modern conditions and determination of ways and directions of forming of its organizationally methodical aspects, directed on the increase of efficiency of maintenance of administrative decisions.*

Key words: *financial account, organization of record-keeping, registration policy, analysis of financial results, normative conception of financial account.*